

Kdo veřejně obnaží své svědomí a přizná se, může téměř vždy počítat s dojetím obecnstva. A to pak nejen promíjí, nýbrž i obdivuje. (?)

Fakta o uranové chobotnici

- 1945 – v Jáchymově byla zahájena těžba uranové rudy pro potřeby Sovětského svazu
Podpisem Dohody o vyhledávání, těžbě a dodávkách radioaktivních surovin do SSSR dne 23. 11. 1945 byl položen základní kámen ke vzniku národního podniku Jáchymovské doly, předchůdce dnešního státního podniku DIAMO.
- 1946 – založení prvního národního podniku v ČSR – n. p. Jáchymovské doly
(N. p. Jáchymovské doly se sídlem v Jáchymově vznikl k 1. 1. 1946. Byl podřízen Ústřednímu ředitelství československých dolů v gesci Ministerstva průmyslu, jehož činnost však fakticky řídila Stálá smíšená československo-sovětská komise v Praze, běžně zvaná Jáchymovská, která řešila všechny otázky v rámci plnění československo-sovětské dohody z listopadu 1945.)
V letech 1945 a 1946 začaly první průzkumné práce organizované v jednotlivých skupinách na celém území republiky. Tyto skupiny, tzv. Kutací práce či Kutačky, se zřizovaly (pod indexy KP I-IX) se zřetelem k perspektivě geologického průzkumu i k rozsahu a trvání stanovených úkolů. Skupiny pracovaly v oblastech Jáchymov, Horní Slavkov, Vrchlabí, Nové Město, Ostrov nad Ohří, Mariánské Lázně, Horažďovice, Příbram a Spišská Nová Ves.
- 1947 – vedle vlastního Jáchymova se začala rozvíjet i oblast Horního Slavkova
Během následujících šesti let bylo v Horním Slavkově postupně otevřeno 21 jam, ale brzy byly opět zavírány, protože se zásoby uranové rudy velmi rychle vyčerpaly.
Na Příbramsko byla z Jáchymova vyslána skupina pracovníků, která zahájila průzkum na starých horizontech březohorských dolů, ve starých železorných štolách i na odvalech. Hned v prvních dnech se narazilo na nadějně výskyty uranových minerálů. Proto byl v Příbrami zřízen samostatný průzkumný úsek Kutací práce II, který prováděl průzkum a zakládal první šurfy na rozloze zhruba 50 km².
- 1948 – začalo desetileté období raketového rozvoje Jáchymovska
Ke stávajícím původním důlním závodům Rovnost (Werner), Svornost a Bratrství (Saských šlechticů) záhy přibyly další – Eliáš (Jiřina), Abertamy, Leopold, Potůčky, Klement, Nikolaj, Barbora, Eduard, Eva, Nová Eva, Adam, Albrecht, Tomáš, Zlatý Kopec, Ryžovna, Panorama...
Nejvyšší těžby se v Jáchymově dosáhlo v roce 1955, nejvyššího objemu hornických prací v roce 1957. Od tohoto roku však nastal zrychlující se pokles dolování.
- 1949 – od roku 1949 se n. p. Jáchymovské doly členil na těžební inspektoráty, ke kterým v roce 1953 přibyl samostatný inspektorát Chemická úpravna v Nejdku
Ředitelství Jáchymovských dolů, n. p., přímo řídilo skupiny Kutací práce (revize, vyhledávání a průzkum) a závod Budování (stavebně montážní činnost).
V blízkém i vzdáleném okolí Příbrami vyrůstaly nové a nové šachty. V Příbrami byl zřízen Báňský inspektorát č. 7, odbočka n. p. Jáchymovské doly Jáchymov. Příbramská ruda se dopravovala nákladními vozy do Jáchymova a teprve po zřízení gravitační úpravny ÚZO-2 se zajistilo zpracování uranových rud i přímo v místě

těžby (1958). Od roku 1962 se zdejší ruda vozila i na chemickou úpravnu do Mydlovarů.

Jáchymovská fyzikální (gravitační) úpravna Eliáš byla provozována v letech 1948 až 1962. Zpracovávala se zde uranová ruda z Jáchymova, Horního Slavkova, Zadního Chodova a Příbrami. Po roce 1962 byla úpravárenská technologie zlikvidována, odkaliště překryto a částečně zalesněno.

1952 – počátkem roku bylo zrušeno začlenění n. p. Jáchymovské doly do působnosti ústředního orgánu pro hornictví v Ministerstvu průmyslu, současně se při předsednictvu vlády vytvořila Hlavní správa výzkumu, podřízená předsedovi vlády

1954 – výnosem ministra zdravotnictví z 27. června 1954 byl zřízen Závodní zdravotní ústav Jáchymovských dolů se sídlem v Karlových Varech (posléze přestěhovaný do Ostrova u Karlových Varů a od 1. ledna 1961 přemístěný do Příbrami), u kterého byl později (1960) vytvořen Ústav hygieny práce, dnes Státní úřad pro jadernou bezpečnost (SÚJB); dnem 14. září 1954 zahájila činnost i Závodní hygienicko-epidemiologická stanice Jáchymovských dolů, sídlící rovněž nejprve v Karlových Varech

1955 – struktura uranového průmyslu se znovu změnila – na základě usnesení vlády vznikla 2. 11. 1955 Ústřední správa výzkumu a těžby radioaktivních surovin (ÚSVTRS) s právy a povinnostmi ministerstva (ředitel ÚSVTRS byl podřízen místopředsedovi vlády a předsedovi Státní plánovací komise)

1956 – v návaznosti na předešlé rozhodnutí se od 1. dubna 1956 dosavadní inspektoráty změnilly na sedm národních podniků se společným názvem Jáchymovské doly (JD) a rozlišením podle těžební oblasti nebo druhu činnosti – Jáchymov, Mariánské Lázně, Horní Slavkov, Příbram, Trutnov, Chemická úpravna Nejdek a Stavební závody Jáchymov, ke kterým 1. 7. 1956 přibyl národní podnik JD – Strojovna Dvory v Karlových Varech

V souladu s rozvojem a ukončováním těžby v jednotlivých oblastech i s potřebami rozvoje dalších činností postupně docházelo ke změnám v tomto členění, k rušení některých národních podniků a zřizování nových.

1957 – v září byl v Ústavu jaderné fyziky ČSAV v Řeži u Prahy uveden do provozu výzkumný reaktor VVR-S (palivo přírodní uran obohacený na 10 % izotopem ^{235}U)

S pravidelnou výrobou radioizotopů se v tomto reaktoru začalo v dubnu 1958.

1958 – politbyro ÚV KSČ rozhodlo postupně tlumit těžbu, protože sovětská poptávka po uranu byla nasycena a snížily se světové ceny uranu

1. února 1958 byl ze skupiny Kutacích prací zřízen národní podnik Jáchymovské doly – Geologický průzkum, se sídlem v Hluboši. Sídlem ředitelství se později stala Buková u Dobříše a od srpna 1960 Příbram.

Průzkum na Slovensku se zaměřil na Západní Karpaty, známé bohatými nalezišti polymetalických rud. Začínalo se revizí současných důlních děl i starých dolů, pokračovalo se leteckým průzkumem spišsko-gemerského Rudohoří. Nejnadějnějšími se ukázala ložiska Muráň a Novoveská Huta. První z nich vydalo na sklonku roku 1960 první rudninu s průmyslovým obsahem. **Slovenská ložiska ale neměla v celkové bilanci těžby uranu podstatnější význam (nepřesáhla 3 % z celkové těžby Československa).**

1959 – zřízena účelová organizace n. p. JD – Projekce (později Projektový ústav uranového průmyslu, PÚUP)

1960 – v souvislosti s připravovaným ukončením těžby v Jáchymově a přesunem převážné části těžebních objemů do příbramské oblasti přesídlila Ústřední správa výzkumu a těžby radioaktivních surovin (ÚSVTRS) z Jáchymova do Příbrami

Ministr zdravotnictví vyňal s účinností od 1. července 1960 hygienický dozor v oboru hygieny práce v závodech Ústřední správy výzkumu a těžby radioaktivních surovin z pravomoci krajských a okresních hygieniků a podřídil jej přímému doзору hlavního hygienika ČSSR. Týmž dnem zřídil v Závodním ústavu národního zdraví Jáchymovských dolů Ústav pro hygienu práce a prevenci chorob z povolání při těžbě a úpravě radioaktivních surovin se sídlem v Příbrami (a zatímním umístěním v Jáchymově). Základem ústavu se stala hygienicko-epidemiologická stanice Jáchymovských dolů, přesídlená z Karlových Varů do Jáchymova. Pro řízení hygienické ochrany práce v závodech Ústřední správy výzkumu a těžby radioaktivních surovin byla zřízena funkce zástupce hlavního hygienika ČSSR, který byl současně i vedoucím lékařem ústavu.

1962 – ukončena těžba ve vlastním Jáchymově a Horním Slavkově

Těžba v Horním Slavkově probíhala v letech 1948 až 1962. Bylo zde vyhloubeno 26 jam a vyraženo 33 štol. Vytěženo bylo téměř 2 670 t uranu.

Byla zahájena výstavba n. p. MAPE (chemická úpravna v Mydlovarech).

V letech 1959-1962 byla postupně předána k těžbě ložiska v rudném poli Rožná-Olší (Dolní Rožínka).

Bylo objeveno a k těžbě předáno ložisko Vítkov II (1961-1962).

1963 – první chemická úpravna uranových rud v Nejdku ukončila činnost

V areálu bývalé papírny, nedaleko obce Vysoká Pec, byla v letech 1952 až 1959 provozována Chemická úpravna uranových rud, Nejdek. V režimu kyselého procesu loužení zde byla zpracovávána uranová ruda ze všech těžebních oblastí té doby, včetně trutnovského uranonosného uhlí. Kapacita úpravny dosahovala 270 tun rudy za den. Po roce 1959 byla úpravárenská technologie zlikvidována, odkaliště bylo překryto inertním materiálem a zalesněno.

1964 – dohoda o dodávkách uranu do SSSR byla prodloužena až do roku 1980

Uzavřením Dolu Jeroným v Abertamech a předáním jáchymovského Dolu Svornost čsl. státním lázním definitivně skončila těžba uranu v jáchymovském rudním revíru.

Těžba v revíru Jáchymov probíhala v letech 1945 až 1964. Bylo zde vyhloubeno 29 jam, vyraženo přes 1 100 km horizontálních důlních děl (štol). Ložisko bylo ověřeno až do hloubky 750 m. Vytěženo bylo celkem 7 200 t uranu.

V sedimentech severočeské křídly bylo objeveno ložisko Hamr. Průzkumné práce ověřily, že ložiska křídových sedimentů strážského bloku představují perspektivu oboru na několik budoucích desetiletí. Od roku 1971 se zjištěné zásoby postupně předávaly k exploataci.

Byla zahájena likvidace Dolu 2 v Chodově.

Činnost zahájily Vývojové středisko ÚSVTRS (později Výrobní základna uranového průmyslu – VZUP) a pracoviště palivových článků (pozdější Ústav jaderných paliv).

V roce 1964, v roce ukončení těžby v jáchymovské oblasti, dosáhly celkové zásoby jaderných zbraní všech atomových velmocí kapacity 320 tisíc megatun TNT (trinitrotoluenu).

Sotva poloviční množství by stačilo k roztržení planety Země!

1965 – opatřením ústředního ředitele ÚSVTRS byla k 1. lednu 1965 zřízena účelová organizace DIAMO, jejíž název byl odvozen od chemického názvu uranového koncentráту – diuranátu amonného

Právním nástupcem Ústřední správy výzkumu a těžby radioaktivních surovin (ÚSVTRS) se od 14. 7. 1965 stala Ústřední správa uranového průmyslu. Sloučením JD Stavební závody, JD Strojovna Dvory, Geofyzikální závod Ostrov nad Ohří vznikl n. p. Základna rozvoje uranového průmyslu.

Všechny těžební i pomocné organizace na Příbramsku byly sloučeny v jeden národní podnik, který od následujícího roku nesl název odštěpný závod Uranové doly Příbram.

Existence komplexně vybaveného závodu, největšího na okrese, podstatně ovlivnila rozvoj celého okresu. Město Příbram se rozlohou i počtem obyvatel zdvojnásobilo a stalo se druhým největším městem Středočeského kraje.

Začíná plný rozvoj těžby v oblasti sedimentárních třetihorních ložisek.

V souvislosti s přeměnou Ústřední správy pro výzkum a těžbu radioaktivních surovin na Ústřední správu uranového průmyslu byly upraveny názvy Závodní ústav národního zdraví uranového průmyslu, Ústav hygieny práce v uranovém průmyslu v Příbrami a funkce zástupce hlavního hygienika ČSSR pro řízení hygienické ochrany práce v uranovém průmyslu.

1961-1965 – těžba uranu byla nerentabilní a ztráta 3 miliard korun byla doplacena ze státního rozpočtu

1966 – názvy všech podřízených organizací byly změněny na Uranové doly (UD)

Pro rozvoj severočeské oblasti byla ustavena účelová organizace Uranové doly Hamr (nyní o. z. TÚU Stráž pod Ralskem).

K těžbě předáno ložisko Dyleň a zahájena likvidace Dolu Odeř v karlovarském okrese.

1967 – byla zrušena Ústřední správa uranového průmyslu a národní podnik Jáchymovské doly byl k 1. 7. 1967 transformován v Československý uranový průmysl (ČSUP)

Struktura oboru se tedy opět změnila, změnil se i název na Československý uranový průmysl, generální ředitelství, Příbram. Ústředním orgánem státní správy pro řízení této výrobní hospodářské jednotky (VHJ) bylo Ministerstvo paliv a energetiky. Oborový podnik ČSUP tvořilo šest odštěpných závodů, dva národní podniky, dvě účelové organizace a Závod pro výstavbu chemické úpravy Mimoň.

Byl změněn i název průzkumné organizace, a to na Geologický průzkum uranového průmyslu, národní podnik.

1968 – do plného provozu byly uvedeny chemické úpravní MAPE Mydlovary a Dolní Rožínka, která od roku 1974 zajišťovala zpracování veškeré rudy těžené v oblasti Rožná (v roce 1970 se obě úpravní spojily pod společným názvem odštěpný závod Chemické úpravní uranového průmyslu Mydlovary)

Název MAPE je odvozen od chemické sloučeniny **magnesium perchlorátu**, látky používané v technologii jaderných materiálů. Chemická úprava uranových rud s technologiemi kyselých i alkalických procesů loužení byla provozována v letech 1962-1991. Zpracovávala se zde ruda z ložisek v západních Čechách, Okrouhlé Radouň, Příbrami, Dolní Rožínka i ze Stráže pod Ralskem, s výrobní kapacitou 600 kt za rok. Přepřacováno bylo celkem 16,8 mil. tun uranových rud, vyrobeno 28,5 tisíc tun uranu a na odkaliště o celkové ploše 285 ha bylo uloženo 35,8 mil. tun úpravárenských kalů.

Důl Ruprechtov III u Karlových Varů skončil těžbu.

1969 – odštěpný závod Geologický průzkum měl své oblastní provozy v Novém Městě na Moravě, v Hamru u České Lípy, ve Spišské Nové Vsi a v Příbrami

1970 – stále obtížněji se dařilo plnit dodávky uranu do Sovětského svazu, jednak pro úbytek zásob v okolí Příbrami, jednak kvůli narůstajícím hydrogeologickým problémům v oblasti Stráže pod Ralskem

Hornické práce na příbramském ložisku postupují stále do větších hloubek. V červenci se stala jáma 17-S na Dole IV nejhlubší šachtou střední Evropy (hloubka 1 681 m). Později byla největší hloubka překonána šachtou 16 na Dole III – 1 838,4 m.

Byla zahájena konečná etapa výstavby Dolu Dyleň (později přejmenovaného na Důl Pohraniční stráž).

1972 – k těžbě bylo předáno ložisko Okrouhlá Radouň

Geologický průzkum uranového průmyslu postupně rozvinul i vlastní těžbu malých ložisek Bernardov, Rozsochy, Slavkovice, ale i v Líštanech, Novoveské Huti, Kravanech, Předbořicích a Licoměřicích.

1. října 1972 nabyla účinnosti vyhláška ministerstva zdravotnictví ČSSR ze dne 30. června 1972 o ochraně zdraví před ionizujícím zářením.

V Jaslovských Bohunicích byla uvedena do provozu první československá jaderná elektrárna A1.

1973 – byla ukončena první etapa prognózního ocenění radioaktivních surovin ČSSR

Její výsledkem bylo vyčlenění perspektivních ploch pro průzkum v budoucích letech a zajištění rozvoje činnosti oboru ČSUP a jeho surovinové základny.

V normalizačním období byly vrcholové orgány uranového průmyslu rozšířeny o odbor „U“ na ministerstvu paliv a energetiky, jehož součástí se rovněž stala Komise pro klasifikaci zásob radioaktivních surovin (KKZR).

1976 – postavení ČSUP bylo k 1. lednu 1976 změněno na koncern s koncernovými podniky a účelovými organizacemi

Koncernovými podniky byly UD Západní Čechy, UD Příbram, UD Dolní Rožínka, UD Hamr, Chemická úpravna uranového průmyslu Mydlovary, Chemická úpravna uranového průmyslu Stráž pod Ralskem, Základna rozvoje uranového průmyslu Příbram, Výstavba dolů uranového průmyslu Praha-Zbraslav, Vývojová základna uranového průmyslu Kamenná a Uranový průzkum Liberec se závody IV – Nové Město na Moravě, V – Rynoltice, VIII – Příbram, IX – Spišská Nová Ves.

Koncernovou účelovou organizací byl ostrovský Projektový ústav uranového průmyslu.

1978 – ve Stráži pod Ralskem přesáhl rozsah chemickou těžbou kontaminovaných těžebních polí už 200 hektarů

1981 – byla podepsána nová dohoda o vývozu uranu do SSSR na dobu 10 let

Po skončení výstavby a zkušebního provozu byl zřízen k. p. Chemická úpravna Stráž pod Ralskem, při UD Příbram byl zřízen Závod důlní mechanizace.

1986 – v únoru schválila Vládní havarijní komise předpis o způsobu monitorování radiační situace v Československu v případě jaderné havárie

Vypracování předpisu bylo iniciováno Civilní obranou státu.

(26. dubna došlo k havárii v jaderné elektrárně Černobyl)

1. května, na prvním zasedání Vládní havarijní komise o Černobylu bylo Centrum hygieny záření pověřeno shromažďováním a vyhodnocováním všech radiačních měření a předkládáním návrhů opatření pro radiační ochranu obyvatelstva na území ČSFR.

1988 – postavení ČSUP bylo změněno z koncernu na státní podnik s označením podřízených organizačních jednotek jako odštěpných závodů

V důsledku chemické těžby uranu došlo ve Stráži pod Ralskem k zasažení poloh s pitnou vodou kyselinou sírovou, toxickými těžkými kovy a čpavkem, které se dostaly i do půdy.

Chemická těžba probíhala v letech 1967 až 1996, kdy bylo vytěženo celkem 15 562 t uranu. Na ploše 700 ha bylo situováno 35 vyluhovacích polí, kde probíhala chemická těžba uranu metodou podzemního kyselého loužení uranové rudy povrchovými vrty. Po chemické těžbě uranu zůstalo v horninovém prostředí cca 266 mil. m³ zbytkových technologických roztoků. Do podzemí bylo během těžby vtlačeno 4 100 kt kyseliny sírové, 312 kt kyseliny dusičné, 112 kt čpavku, 26 kt kyseliny fluórovodíkové a 1,5 kt kyseliny chlorovodíkové (kt = tisíc tun).

Vydáno Usnesení vlády ČSFR č. 248 z 31. srpna 1988 o vyrozumění a varování obyvatelstva před radiační havárií.

1989 – měl být zahájen útlumový program ztrátové těžby uranu

Prvním materiálem, který charakterizoval útlumový program uranového průmyslu jako soubor technických, ekonomických, personálních a sociálně-zdravotních opatření, v jejichž důsledku dojde při plynulém snižování těžby uranu ke ztrátě pracovních míst a současně k rozvoji náhradních výrob s cílem zaměstnat uvolněné pracovníky, bylo Usnesení předsednictva vlády ČSSR č. 94/1989 ze dne 19. 10. 1989. Cílem koncepce bylo snížení ztrátovosti těžby uranu v roce 1990 a do roku

2000 jít cestou jejího útlumu a současným rozvojem neuranových výroby v rámci uranového průmyslu.

1966-1989 – bylo vloženo do uranového průmyslu 37,6 miliardy korun (Kčs) dotací

1990 – dalším materiálem, který podrobně rozebírá stav uranového průmyslu a definuje útlum tohoto odvětví, je Usnesení vlády ČSFR č. 894/1990 o změně koncepce útlumu těžby uranu v ČSFR ve vazbě na potřeby jaderné energetiky a zprávu z kontroly podmínek pro realizaci útlumového programu uranového průmyslu v období 1990 až 2000

Důvodem přepracování útlumového programu byly zejména změny v mezinárodních vztazích, schválení státní strukturální politiky, kterou se uran stal vstupní surovinou pouze pro československou jadernou energetiku, přechod hospodářství na tržní podmínky a prohloubení sociálně-zdravotní péče o uranové horníky (snížení možnosti práce v uranových dolech na dobu 10 let) a schválení skladování uranu ve federálních hmotných rezervách.

Před r. 1990 byl pro potřeby financování likvidačních prací tvořen v rámci nákladů na těžbu uranu tzv. likvidační fond ČSUP. Z tohoto fondu byly hrazeny postupně prováděné likvidační práce po vytěžení jednotlivých ložisek nebo jejich částí. Počínaje r. 1990 jsou náklady na likvidaci těžebních a úpravárenských kapacit v důsledku útlumu těžby a úpravy uranu, včetně nákladů na odstranění tzv. starých záležitostí, hrazeny z dotace státního rozpočtu.

1991 – v souvislosti s ukončením těžby v příbramské oblasti bylo 1. srpna ředitelství ČSUP přemístěno z Příbrami do Stráže pod Ralskem

Těžba v Příbrami probíhala v letech 1950 až 1991. Bylo zde vyhloubeno 41 jam (z toho 14 slepých) a 42 průzkumných šachtic, celkem bylo vyraženo téměř 2 200 km horizontálních důlních děl (štol). Ložisko bylo ověřeno až do hloubky 1 750 m. Vytěženo bylo celkem 48 432,2 t uranu.

Vláda přijala usnesení o útlumu těžby uranu. Útlumový program uranového průmyslu měl charakter plošné likvidace všech těžebních a úpravárenských kapacit s bezprostředním zahlazením negativních projevů na životním prostředí v souladu se zákonnými požadavky. Vzhledem k tomu, že útlum těžby uranu představuje velmi komplikovaný soubor problémů vyžadující současné řešení řady závažných ekonomických, technických, technologických i ekologických otázek, zabývaly se vlády České republiky touto problematikou nadále téměř každoročně.

Usnesením vlády č. 41 z 13. února 1991 byla ustanovena Vládní komise pro radiační havárie ČR v čele s ministrem životního prostředí.

1992 – v souvislosti s první vlnou privatizace došlo 1. 4. 1992 k delimitaci některých závodů a provozů (mimo hlavní výrobu) na samostatné akciové společnosti

Od 1. května byl Koncernový podnik ČSUP, Příbram, přejmenován na DIAMO, státní podnik, se sídlem ve Stráži pod Ralskem a s těžebními organizacemi ve stejnojmenné obci, Rožné a Zadním Chodově. Začalo období řízeného útlumu těžby uranu.

Na místo dosavadní Čs. komise pro atomovou energii byl zákonem České národní rady ze dne 21. prosince 1992 zřízen k 1. lednu 1993 Státní úřad pro jadernou bezpeč-

nost (SÚJB) jako nový ústřední orgán státní správy a dozoru České republiky při mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření.

1993 – po rozdělení Československé federativní republiky se 1. ledna stává státní podnik DIAMO právním nástupcem ČSUP

Pokračuje proces privatizace a transformace na tržní ekonomiku.

1994 – dotace do uranového průmyslu si od roku 1990 vyžádaly 6,13 miliardy korun (Kč) ze státního rozpočtu

Na podzemním vyluhování ve strážském bloku došlo k ukončení těžby uranu. Uranový koncentrát je nadále získáván již jen v režimu sanace podzemí.

Nejvyšší celkové roční těžby uranu bylo dosaženo ke konci padesátých let (3 036 t), kdy byly také uskutečněny největší objemy hornických prací. Ve srovnání s obdobím 1945 až 1950 vzrostla těžba uranu v období let 1951 až 1955 desetkrát a v období 1956 až 1961 dokonce čtyřicetkrát. Od počátku šedesátých let do útlumu dobývání v 90. letech se těžba v podstatě ustálila na cca 2 700 t uranu ročně.

1995 – uran se už získává pouze chemickou těžbou ve Stráži pod Ralskem a v posledním hlubinném dole v Dolní Rožínce

Roční produkce uranu se stabilizovala na zhruba 600 tun.

1945-1995 – do bývalého SSSR se z republiky vyvezlo přes 100 000 tun uranu

1995 – vláda rozhodla, že ČEZ může nakupovat uran až do roku 2001 jen z domácích zdrojů

1. července vznikl při SÚJB Státní ústav radiační ochrany. Delimitace pracovišť radiační ochrany z resortu ministerstva zdravotnictví do SÚJB byla provedena na základě dohody mezi (obnoveným) Státním zdravotním ústavem a SÚJB ze dne 26. května 1995.

1996 – vláda rozhodla vyhlásit k 1. dubnu likvidaci chemické těžby uranu ve Stráži pod Ralskem

Sanace kyselých vod v podzemí bude trvat více než 40 let (plánováno do roku 2040) a bude stát více než 45 miliard korun (odhad z roku 1996!).

Na podzemním vyluhování ve Stráži pod Ralskem došlo k ukončení těžby uranu v polovině roku 1994, kdy se přestala dávkovat kyselina do technologických roztoků vtlačovaných do podzemí. Cirkulace roztoků v cyklu loužení a získávání uranu povrchovou technologií z roztoku pokračuje dále, uranový koncentrát je však již získáván v režimu sanace podzemí. Za dobu sanace v letech 1994-2002 se snížila koncentrace kyseliny sírové v roztocích vtlačovaných do podzemí z 25 g/l na cca 4 g/l a koncentrace uranu v roztocích čerpaných z podzemí z 40 mg/l na 15 mg/l. Technologické roztoky jsou po záchytu uranu na sorpci zpracovávány na odparce. Čistý kondenzát z odparky je vypouštěn do Ploučnice. Zahuštěný roztok z odparky byl původně zpětně vtlačován do podzemí, ale od roku 1999, kdy byla zprovozněna technologická linka krystalizace, se z něho získává jako komerční produkt kamenec hlinito-amonný nebo, po dalším přepracování, síran hlinitý. Tím dochází jak ke snižování objemu technologických roztoků, tak ke snižování rozpustěných složek v technologických roztocích v podzemí.

1997 – na státní podnik DIAMO bylo 1. ledna převedeno právo hospodaření ke státnímu majetku laguny Ostrava Ostrava

Parlament ČR přijal zákon č. 18 ze dne 24. ledna 1997 o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů (nabývající účinnosti dnem 1. července 1997).

1999 – akcionáři ČEZ schválili smlouvu, podle které bude ČEZ do roku 2005 odebírat uranový koncentrát z tuzemských zdrojů od státního podniku DIAMO

2000 – vláda prodloužila činnost Dolu Rožná v Dolní Rožínce, která měla původně skončit k 1. lednu 2002, do 1. ledna 2004

Každý získaný kilogram uranu je dotován nejméně 300 korunami!

2001 – Austrálie a Česká republika podepsaly dohodu, která umožňuje využívat australský uran v České republice

1. listopadu došlo k připojení bývalého státního podniku Rudné doly ke státnímu podniku DIAMO. Rudné doly zanikly.

2002 – ke státnímu podniku DIAMO byla 1. ledna připojena likvidovaná část ostravsko-karvinských dolů pod názvem ODRA

Americký právník E. Fagan tvrdí, že uran v palivu pro Temelín pochází z Austrálie a majitelem tamní důlní společnosti je japonská extremistická skupina, která vypustila smrtící plyn sarin v tokijském metru (v březnu 1995). Vedení ČEZ to popřelo.

Zřejmě v důsledku nedostatku peněz ve státním rozpočtu byla na poli přestupků zvýšena pokuta za vstup do poddolovaného území či vniknutí do důlního díla z 5 000 Kč na 15 000 Kč.

Obce v okolí bývalé chemické úpravný uranu MAPE Mydlovary (v letech 1968-1991 největší závod na zpracování uranové rudy) vytvořily sdružení a požádaly Evropskou unii o dotaci ve výši 1 miliardy korun na sanaci mydlovarských odkališť. Na to, aby se zabránilo pronikání škodlivin do podzemních vod, český stát údajně nemá. Obyvatelé okolních obcí dostali od státu pouze doporučení, aby vodu ze studní nepoužívali.

Stát nadále ročně dotuje útlum uranového průmyslu částkou 1,5 miliardy korun. Půl miliardy ročně spolknou sociální dávky propuštěným zaměstnancům bývalých uranových dolů, drtivá většina zbývajících peněz putuje na čištění vod ve Stráži pod Ralskem. Státní podnik Diamo dosud zaměstnává na 2 tisíce lidí.

Nutnost dotací na sanaci důsledků bývalé chemické těžby v uranových dolech ve Stráži pod Ralskem se nadále předpokládá minimálně do roku 2040. Náklady – přes 1 miliardu Kč ročně. Roční výše sociálních dávek bývalým zaměstnancům uranových dolů bude odvislá na délce jejich života.

Ze státních peněz se nadále velkoryse financuje tzv. likvidace pozůstatků dolování, která mnohdy spočívá v tom, že se různě po lesích zasypávají nebo oplocují jamky a jámy staré i několik set let, nebo se likvidují i zachovalá historická důlní díla, která dokládají technický um našich předků a několik století nikomu nevadila. Vedle DIAMO, s. p., se silně angažuje i Ministerstvo životního prostředí.

2007 – v Dole Rožná došlo Usnesením vlády ČR č. 565 ze dne 23. května 2007 k opětovnému prodloužení těžby

Roční těžba se pohybuje kolem 300 tun. V chemické úpravně nadále probíhá alkalický proces loužení uranových rud.

2009 – domácí produkce v úrovni cca 500 tun uranu za rok trvá

Nadále se na ní podílí získávání uranu z čištění technologických roztoků z ložiska Stráž, které bylo dobýváno metodou podzemního loužení, a hlubinná těžba na ložisku Rožná.

2010 – bylo rozhodnuto o ukončení těžby uranu v Dolní Rožínce

Horníci budou využiti při stavbě podzemního zásobníku zemního plynu v Dole Rožná. Dosud zde bylo vytěženo asi 19 000 t uranu.